

DQ-001-001233

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Philosophy : Paper - IV

(Intro To Epistemology - El-2)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001233

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) બંને વિભાગનાં જવાબો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં લખવા.
(૨) પ્રશ્ન નંબર ૧ (M.C.Q) દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ સરખા છે.

વિભાગ-૧

૧ M.C.Q. :

૨૦

(૧) પછીથી થયેલું જ્ઞાન.....

- (A) પ્રત્યક્ષ (B) શબ્દ
(C) સાદૃશ્ય (D) અનુમાન

(૨) જન્મજાત વિચારોનો સિદ્ધાંત કોનો છે?

- (A) લોક (B) બર્કલે
(C) હુમ (D) ડેકાર્ટ

(૩) વસ્તુનું જ્ઞાન જેને મળે છે તે....

- (A) જ્ઞેય (B) જ્ઞાન
(C) જ્ઞાતા (D) સાક્ષી

(૪) વસ્તુ જેવી હોય તેના કરતાં બીજા સ્વરૂપે દેખાવી.

- (A) પ્રત્યક્ષ (B) પ્રમા
(C) ભ્રમ (D) આમાંથી એક પણ નહિ.

- (પ) અનુભવ વગર પણ સત્તાનું અસ્તિત્વ સ્વીકારવું જોઈએ.
- (A) વાસ્તવવાદ (B) અનુભવવાદ
(C) બુદ્ધિવાદ (D) સમાજવાદ
- (દ) પાશ્ચાત્ય તત્ત્વજ્ઞાનમાં સત્યના સિદ્ધાંતોની સંખ્યા.
- (A) એક (B) ત્રણ
(C) ચાર (D) પાંચ
- (૭) ભારતીય અનુમાનનો આધાર કયા જ્ઞાન પર છે ?
- (A) આત્મજ્ઞાન (B) પ્રત્યક્ષજ્ઞાન
(C) પરોક્ષજ્ઞાન (D) વિજ્ઞાન
- (૮) ‘જોવું એ જાણ્યા બરોબર છે.’ (To See is to believe) આ ઉક્તિ જ્ઞાન મેળવવાના કયા વાદ સાથે સહમત છે ?
- (A) પ્રત્યક્ષ (B) અંતઃસ્ફૂરણા
(C) શબ્દ (D) અનુમાન
- (૯) બર્કલેની જ્ઞાનમીમાંસાનો આધાર .....
- (A) લોકનો અનુભવવાદ (B) લાઈબ્નીઝ
(C) કેન્ટ (D) રસેલ
- (૧૦) હ્યુમની જ્ઞાનમીમાંસા છે.
- (A) શંકાવાદી (B) અનાત્મવાદી
(C) બુદ્ધિવાદી (D) બધાથી પર
- (૧૧) ભારતીય ચિંતનમાં ‘અનુરૂપતા’ને પ્રાધાન્ય કયું દર્શન આપે છે?
- (A) શંકર (B) યોગદર્શન
(C) ન્યાય દર્શન (D) વેદાંત
- (૧૨) ‘પ્રાથમિક ગુણ’ શબ્દ કોણ વાપરે છે ?
- (A) જહોન લોક (B) ડ્યુઈ
(C) સ્પીનોઝા (D) બર્ગસા

(૧૩) નીચેના તત્ત્વચિંતકોમાંથી અનુભવવાદી ચિંતક કોણ નથી?

- (A) લોક (B) બર્કલે
(C) ઘૂમ (D) ડેકાર્ટ

(૧૪) સત્ય અંગેનો કયો સિદ્ધાંત નથી ?

- (A) વ્યવહારવાદ (B) અનુરૂપતા
(C) સંવાદિતા (D) વાસ્તવવાદ

(૧૫) કર્તા હેતુના સંતોષને મહત્ત્વ આપે તેને.....

- (A) આદર્શવાદી (B) વ્યવહારવાદી
(C) વાસ્તવવાદી (D) અનુભવવાદી

(૧૬) 'જે ઉપયોગી છે તે સત્ય છે' આ વિધાન કયા સિદ્ધાંતનું સમર્થન કરે છે ?

- (A) એકત્વવાદ (B) અનુરૂપતા
(C) વ્યવહારવાદ (D) સંવાદિતા

(૧૭) 'જન્મજાત વિચારો'ને કયો વાદ સ્વીકારે છે ?

- (A) અનુભવવાદ (B) આદર્શવાદ
(C) વ્યવહારવાદ (D) બુદ્ધિવાદ

(૧૮) 'હું વિચારું છું તેથી હું છું' આ વિધાન કોનું છે ?

- (A) ડેકાર્ટ (B) સ્પીનોઝા
(C) લોક (D) હેગલ

(૧૯) અનુરૂપતાના માપદંડને માન્યતા સાથે સંબંધ છે ?

- (A) હા (B) કંઈ નહીં
(C) નથી (D) છે અને નથી

(૨૦) 'દ્રવ્ય'નો વિચાર ઈશ્વરદત્ત છે આમ કોણ કહે છે ?

- (A) સોક્રેટિસ (B) લાઈબ્નીઝ
(C) સ્પીનોઝા (D) એરિસ્ટોટલ

વિભાગ-૨

- ૨ ખ્યાલ એટલે શું ? ખ્યાલનો વસ્તુ સાથેનો સંબંધ સમજાવો. ૧૦
અથવા
સત્ય અંગેનો અનુરૂપતાનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૦
- ૩ અનુમાનના પ્રકારો જણાવો. ૧૦
અથવા
૩ અંતઃસ્ફૂરણા વિશે નોંધ લખો. ૧૦
- ૪ (અ) ટૂંકનોંધ : કોઈ પણ એક ૮
(૧) પ્રત્યક્ષ
(૨) પરાર્થાનુમાન.
- (બ) ટૂંકનોંધ : કોઈ પણ એક ૮
(૧) અનુરૂપતાનો માપદંડ
(૨) સંવાદિતાનો માપદંડ.
- ૫ ટૂંકા ઉત્તરો : (કોઈ પણ બે) ૧૪
(૧) જ્ઞાનનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
(૨) સાદૃશ્ય પ્રમાણની સમજૂતી આપો.
(૩) પ્રત્યક્ષની મર્યાદાઓ સ્પષ્ટ કરો.
(૪) બુદ્ધિવાદમાં નિગમન પદ્ધતિનો ઉપયોગ સમજાવો.